

توهمات برجامی عامل رکود روابط تجاری ایران و چین

• چرا برخی رسانه‌ها درباره رابطه تجاری تهران-پکن نگاه بدبینانه دارند؟

دکتر محمد جواد نظرزاده/

استاد دانشگاه و تحلیل‌گر مسائل اقتصادی

درخصوص همکاری اقتصادی با چین، باید به این موارد بی‌اهمیت بود، چراکه این رسانه‌ها قبل از حصول نتیجه تصمیم خود را گرفته و اظهارنظر داشته‌اند.

نامشخص بودن تعهدات طرف مقابل

آنچه باعث شد روابط تجاری و اقتصادی ایران و چین از رونق بیفتد و مواردی نظیر قرارداد ۲۵ ساله به مرحله اجرا نرسد، شتابزدگی، امید واهی و توهمات دولت قبل به نتایج مذاکرات برجرام بود. اگر بخواهیم روند مذاکرات برجرام را تحلیل کارشناسی کنیم باید گفت برجرام به‌عنوان یک قرارداد بین‌المللی، ساختاری قوی و محکم نداشته است. عیوبی نظیر نداشتن متن فارسی، داشتن مکانیزم ماشه، تصویب آن در مجلس ایران، عدم تصویب در مجلس کشورهای عضو برجرام، مشخص بودن نهاد ناظر ایران و عدم وجود نهاد ناظر برای کشورهای برجامی و غیره برخی از چالش‌های قابل تأمل در این خصوص به شمار می‌آیند. اگرچه در پروژه برجرام به‌طور کامل مشخص بود که ایران باید چه اقداماتی انجام دهد، اما از سوی دیگر برای سایر کشورهای عضو برجرام شفاف نشده بود که اگر آنها تعهدات خود را انجام ندهند چه اتفاقی رخ خواهد داد.

بعد از اتفاقاتی که توسط دولت قبل مانع توسعه روابط ایران و چین شد، اجرای قرارداد ۲۵ ساله به‌گونه‌ای در حاشیه قرار گرفت. همچنین در شرایط کنونی که تحریم‌های ناجوانمردانه روندی صعودی یافته، به‌طور یقین اولویت بنیادین وزارت اقتصاد باید احیای قرارداد ۲۵ ساله با چین باشد. این تفاهمنامه ظرفیت انجام اقدامات متعدد و بیشماری را دارد که تاکنون مدنظر قرار نگرفته است.

اولویت تأمین منافع ملی

باید در نظر داشته باشیم قرارداد چین با ایران و با عربستان اولین و آخرین قرارداد این کشور برای تقویت اقتصاد خود با استفاده از ظرفیت کشورهای حوزه خلیج فارس نخواهد بود. همه کشورهای برای تعاملات اقتصادی با دیگران براساس منافع ملی خود عمل می‌کنند و چین هم از این قاعده مستثنا نیست. به‌طور کلی در قرارداد تجاری کشورها با یکدیگر، بیشتر از اینکه معرفی‌کننده کشور خاص مطرح باشد، محتویات کمی و کیفی قرارداد اهمیت دارد. اگر همین قرارداد ۲۵ ساله را، به‌جای چین با هر کشور دیگری حتی آمریکا منعقد کنیم که منافع ملی تأمین شود گام مثبتی در اقتصاد برداشته‌ایم. همچنین درباره بهانه‌جویی برخی رسانه‌ها